

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวศัพิศราชธรรมกับหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวศัพิศราชธรรมกับหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแนวศัพิศราชธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม
3. เพื่อศึกษาระดับหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยมีสมมติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวศัพิศราชธรรมกับหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับมาก
2. ระดับการบริหารแนวศัพิศราชธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ระดับการบริหารหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

มีทหะมีความสัมพันธ์กับหลักความโปร่งใสในระดับปานกลาง มีทหะมีความสัมพันธ์กับหลักการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีทหะมีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบในระดับปานกลาง มีทหะมีความสัมพันธ์กับหลักความคุ้มค่าในระดับปานกลาง ตปะมีความสัมพันธ์กับหลักนิติธรรมในระดับปานกลาง ตปะมีความสัมพันธ์กับหลักคุณธรรมในระดับปานกลาง ตปะมีความสัมพันธ์กับหลักความโปร่งใสในระดับปานกลาง ตปะมีความสัมพันธ์กับหลักการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ตปะมีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบในระดับปานกลาง ตปะมีความสัมพันธ์กับหลักความคุ้มค่าในระดับปานกลาง อักโกระมีความสัมพันธ์กับหลักนิติธรรมในระดับปานกลาง อักโกระมีความสัมพันธ์กับหลักคุณธรรมในระดับปานกลาง อักโกระมีความสัมพันธ์กับหลักความโปร่งใสในระดับปานกลาง อักโกระมีความสัมพันธ์กับหลักการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อักโกระมีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบในระดับปานกลาง อักโกระมีความสัมพันธ์กับหลักความคุ้มค่าในระดับปานกลาง อวิหิงสามีความสัมพันธ์กับหลักนิติธรรมในระดับมาก อวิหิงสามีความสัมพันธ์กับหลักคุณธรรมในระดับมาก อวิหิงสามีความสัมพันธ์กับหลักความโปร่งใสในระดับมาก อวิหิงสามีความสัมพันธ์กับหลักการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อวิหิงสามีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบในระดับปานกลาง อวิหิงสามีความสัมพันธ์กับหลักความคุ้มค่าในระดับปานกลาง ชันติมีความสัมพันธ์กับหลักนิติธรรมในระดับปานกลาง ชันติมีความสัมพันธ์กับหลักคุณธรรมในระดับปานกลาง ชันติมีความสัมพันธ์กับหลักความโปร่งใสในระดับปานกลาง ชันติมีความสัมพันธ์กับหลักการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ชันติมีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบในระดับปานกลาง ชันติมีความสัมพันธ์กับหลักความคุ้มค่าในระดับปานกลาง อวิโรชนะมีความสัมพันธ์กับหลักนิติธรรมในระดับมาก อวิโรชนะมีความสัมพันธ์กับหลักคุณธรรมในระดับมาก อวิโรชนะมีความสัมพันธ์กับหลักความโปร่งใสในระดับมาก อวิโรชนะมีความสัมพันธ์กับหลักการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อวิโรชนะมีความสัมพันธ์กับหลักความรับผิดชอบในระดับมาก อวิโรชนะมีความสัมพันธ์กับหลักความคุ้มค่าในระดับปานกลาง

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับการบริหารแนวทศพิชราชธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ระดับการบริหารแนวทศพิชราชธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบของทศพิชราชธรรม โดยเรียงลำดับจากมากลงมา คือ อวิโรชนะ อาชชวะ มีทหะ อวิหิงสา ปริจจาจะ ชันติ ตปะ อักโกระ ทาน ศีล อยู่ในระดับมากตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบส่วนย่อยแล้วจะได้ดังต่อไปนี้

ระดับทาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากการช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์เมื่อถูกภัยพิบัติ มีการสละทรัพย์สินของของตนเพื่อการกุศล มีการให้ความรู้ในด้านการศึกษาตามสาขาต่าง ๆ มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ตามสถานที่สาธารณะ มีการให้อภัยแก่บุคคลผู้มีจิตสำนึกผิด

ระดับศีล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากการรักษา กาย วาจา ใจ ให้เป็นปกติ การรักษาความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ต่อหน้าและลับหลัง มีการประพฤติตนตามทำนองคลองธรรม มีการประกอบสัมมาชีพโดยสุจริต มีการละเว้นจากการทำผิดศีลอย่างเด็ดขาด

ระดับปรองดอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากความเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีการให้สิ่งของแก่ผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีการเกื้อกูลคำจูงผู้ที่ขัดสนขาดแคลน มีการสงเคราะห์ญาติตามโอกาสอันสมควรการเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ระดับอาชวชะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากการบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง การไม่ทุจริตต่อหน้าที่การทำงานเพื่อหาผลประโยชน์ มีภาพลักษณ์การแสดงออกที่น่าเชื่อถือได้ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น การให้บริการแก่สังคมด้วยความชอบธรรม

ระดับมัททวะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากการวางตัวเหมาะสม มีการกตัญญู พุทธิ ทำดี และรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน การรู้จักทำจิตใจให้เป็นกลางไม่เอนเอียงตามกระแส มีความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี มีความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ตามลำดับ

ระดับตปะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากการข่มความทะยานอยากที่เป็นค่านิยมแบบผิด ๆ มีการสวดมนต์เพื่อให้จิตใจสงบตามศาสนาของตน มีการสร้างจิตสำนึกความละอายและเกรงกลัวให้มีขึ้นในตัว การรู้จักอดทน อดกลั้น ต่ออารมณ์ที่มากระทบ มีการรักษาจิตไม่ให้ความโลภ โกรธ หลง ครอบงำ

ระดับอภิกโษะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากการมีจิตใจที่ดีไม่มุ่งร้ายต่อผู้อื่นด้วยกาย วาจา และใจ การรู้เท่าทันอารมณ์ปัจจุบันว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ เมื่อมีผู้มากล่าวร้ายก็สามารถทำจิตใจให้เป็นปกติได้ มีการแผ่เมตตาจิตไปให้ผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ การรู้จักให้อภัยและทำความเข้าใจผู้อื่นตามลำดับ

ระดับอวิหิงสา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากการไม่เอาไรด์เอาเปรียบผู้ที่เสียโอกาสและด้อยกว่า การไม่สร้างหนี้ให้แก่ตนและครอบครัว การไม่เลือกปฏิบัติกับเพื่อนร่วมอาชีพ การไม่ใช้อำนาจจนเกินขอบเขต การวางตัวเป็นกลางได้และให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

ระดับขั้นดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากความอดทนต่อการเจ็บไข้ ไม่สบายกาย ไม่หวั่นไหวต่อคำนิทาและสรรเสริญ ไม่ละทิ้งการทำงานหน้าที่ไปโดยมิชอบ มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน มีความอดทนต่ออำนาจกิเลสของตน

ระดับอวิโรชนะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามลำดับจากการปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย การยึดเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง การไม่เป็นบุคคลที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย มีการดำเนินชีวิตไปตามกรอบของกฎหมายและศาสนา ความเป็นบุคคลผู้ตั้งมั่นในความยุติธรรม

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล โดยเรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบส่วนย่อยแล้วจะได้ดังต่อไปนี้

ระดับหลักนิติธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเห็นจากการที่ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัด ผู้บริหารไม่ควรตัดสินใจตามอำนาจของตน ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ยึดพวกพ้อง ผู้บริหารบริหารงานเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอก ผู้บริหารไม่ประพฤติผิดกฎหมายของประเทศชาติ

ระดับหลักคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเห็นจากการที่ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารเป็นนักเสียสละและอุทิศตนเพื่อสังคม ผู้บริหารควบคุมอารมณ์โกรธได้ ผู้บริหารเป็นกัลยาณมิตรที่ดี ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ระดับหลักความโปร่งใส ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเห็นจากการที่ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่น่าเชื่อถือ ผู้บริหารยอมรับผลการประเมินตนเอง ผู้บริหารมีระบบและแบบแผนการทำงานที่เปิดเผย เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูลได้สะดวก มีการประเมินผลการบริหารบุคลากรอย่างยุติธรรมและโปร่งใส

ระดับหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเห็นจากการที่ผู้บริหารให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ในการทำงาน ผู้บริหารสร้างความสามัคคีให้เกิดมีขึ้นในหมู่คณะ ผู้บริหารสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน วัด และชุมชน ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย

ระดับหลักความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเห็นจากการที่ผู้บริหารปฏิบัติงานที่รับผิดชอบโดยไม่คั่งค้าง ผู้บริหารทำงานคำนึงถึงผลประโยชน์เป็นสำคัญ พร้อมรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงงานอยู่เสมอ ผู้บริหารปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จตามแผนงานประจำปี ผู้บริหารกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง

ระดับหลักความคุ้มค่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเห็นจากการที่ผู้บริหารน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติตาม มอบหมายภาระหน้าที่ต่อบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ ผู้บริหารตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผู้บริหารใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตรวจสอบสมมติฐานดังต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3” พบว่า การบริหารแนวทศพิธราชธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากกับหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งตอบรับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า “ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัครพงศ์ เทพิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อัครพงศ์ เทพิน, 2548, บทคัดย่อ) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา ทองวารี ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การทางการศึกษาตามการรับรู้ของครูกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการทำงานของครูกรณีศึกษา : องค์การทางการศึกษาในสำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การทางการศึกษาตามการ

รับรู้ของครูกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการทำงานของครู มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สุจิตรา ทองวารี, 2551, บทคัดย่อ)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักทศพิธราชธรรมสัมพันธ์กันกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารงานสถานศึกษาจะได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับการบริหารแนวทศพิธราชธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม” พบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 มีการบริหารโรงเรียนที่ดี มีคุณธรรม และหลักธรรมในใจ อยู่ในระดับมาก จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 สามารถประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งตอบรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 2 ที่ว่า “ระดับการบริหารแนวทศพิธราชธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนศักดิ์ เขียวขำ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารทั้ง 4 ขั้นตอน มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นตอนการจัดองค์การ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนการประเมินผล ตามลำดับ (วัฒนศักดิ์ เขียวขำ, 2545, บทคัดย่อ) ทั้งนี้ยังสอดคล้องผลการวิจัยของ สมาน ศรประสิทธิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนแก่นนำและโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนแก่นนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีการบริหารงานรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนแก่นนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2 มีการบริหารงานด้านการจัดการ ด้านแผนงานของโรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ด้านการให้ขวัญและกำลังใจ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการมี

ส่วนร่วมของชุมชนและด้านการรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สมาน ศรประสิทธิ์, 2548, บทคัดย่อ)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ระดับการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ที่ประกอบไปด้วยหลักธรรมอยู่ในระดับมาก จึงควรที่จะรักษา ระดับหลักธรรมที่มีอยู่ให้คงที่ต่อไป หรือควรเพิ่มระดับการประพฤติตามหลักธรรมในทาง พระพุทธศาสนาให้มากขึ้นไปอีก เพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหารงานของผู้บริหาร

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับหลักธรรมมาภิบาลใน โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม” พบว่า การบริหาร ตามหลักธรรมมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 มีการบริหารตามหลักธรรมมาภิบาลที่ดี มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ในระดับมาก จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 สามารถประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งตอบรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 3 ที่ว่า “ระดับการบริหารหลัก ธรรมมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวมอยู่ ในระดับมาก” นั้นแล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำนงค์ นาหนองตูม ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การ นำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริการของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (จำนงค์ นาหนองตูม, 2550, บทคัดย่อ) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นัยนา เจริญพล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้ หลักธรรมมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมมาภิบาลในการ บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด ขอนแก่น โดยภาพรวม พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ หลักธรรมมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับโดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักความรับผิดชอบ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักการมีส่วนร่วม (นัยนา เจริญพล, 2552, บทคัดย่อ)

สรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาล้วนมีหลัก
ทศพิธราชธรรมกับหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากอย่างนี้แล้ว ก็เชื่อได้ว่า การบริหารงานใน
สถานศึกษานั้น ๆ ย่อมจะประสบความสำเร็จอยู่เป็นนิจ เพราะจะทำกรใด ๆ ก็ตาม การนั้น ๆ
หากเพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรมจริยธรรมแล้วไซ้ ก็จะนำพาให้ตัวเองเจริญรุ่งเรืองขึ้นเรื่อย ๆ
และสามารถที่จะทำงานหรือครองชีวิตให้ผาสุกได้ ฉะนั้นผู้ประพุดิตตามหลักทศพิธราชธรรมก็เชื่อ
ว่าประพุดิตตามหลักธรรมาภิบาล ผู้ประพุดิตตามหลักธรรมาภิบาลก็เชื่อว่าประพุดิตตามหลัก
ทศพิธราชธรรมด้วยเช่นเดียวกัน จึงควรมีธรรมะหรือคุณงามความดีเป็นที่ตั้ง อย่าประมาทในความ
เป็นอยู่ อยู่อย่างพอเพียงเท่านั้นชีวิตก็จะมีความสุขตลอดไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับ
หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ควรให้
ความสำคัญและควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้บริหาร ควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเพื่อให้ครู-
อาจารย์มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 1.2 ผู้บริหารควรมีบรรทัดฐาน หรือกฎเกณฑ์ ที่ทุกคนยอมรับ และส่งเสริมให้ทุกคน
ปฏิบัติตาม เพื่อให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และทำให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด
- 1.3 ผู้บริหารควรทำการอบรมครู-อาจารย์ทางด้านการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยมีการนำ
เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน
- 1.4 ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ และความถนัดของ
ครู-อาจารย์แต่ละคน เพื่อให้ผลของการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และคุณภาพที่มากขึ้น
- 1.5 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ หรือ
ข้อคิดเห็นเมื่อพบข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือช่องทางที่ดีกว่า เพื่อให้การทำงานมีความถูกต้อง
แม่นยำ และมีประสิทธิภาพที่ดี
- 1.6 ผู้บริหารควรสร้างให้ครู-อาจารย์ทุกคนคำนึงถึง ผลประโยชน์ของเด็กนักเรียน
เป็นหลัก ไม่ยึดติด กับบุคคล สถานที่ หรืองานนั้น ๆ ไม่ว่าจะทำงานกับผู้บริหารหรือผู้ร่วมงานคน
ใด ก็สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ตลอดเวลา